

Wolne oprogramowanie w szkole

Microsoft Windows oraz Microsoft Office to oprogramowanie licencjonowane i zamknięte, tzn. wymaga opłat za legalne wykorzystywanie i nie gwarantuje pełnej otwartości dokumentów tworzonych w formatach Office'a. Jest to najpopularniejszy zestaw oprogramowania m. in. ze względu na rozbudowany marketing oraz fakt preinstalowania produktów Microsoftu w nowych komputerach.

Popularność jednak ma również swoją drugą stronę. Windows i MS Office to oprogramowanie najczęściej atakowane. Wirusy, trojany, spyware, adware itp., których celem jest dzisiaj wykradanie poufnych informacji, adresowane są przede wszystkim do klientów Microsoftu. Przeciwdziałając zagrożeniom firma co miesiąc publikuje poprawki, a także zaleca instalowanie oprogramowania antywirusowego. Dobry program antywirusowy dla firm wymaga jednak opłat licencyjnych (najczęściej rocznych), a także odczuwalnie spowalnia starsze zestawy komputerowe. Dodatkowo **w kwietniu 2014 r. kończy się wsparcie systemu Windows XP i oprogramowania Office 2003**. Oznacza to, że Microsoft nie będzie dłużej publikował poprawek bezpieczeństwa. Oprogramowanie antywirusowe również najprawdopodobniej nie będzie rozwijane dla tej wersji systemu. W efekcie systemy wykorzystujące to oprogramowanie staną się potencjalnie łatwym celem informatycznych ataków.

Jakie wyjście w tej sytuacji mają szkoły, jeżeli chcą: 1) zapewnić bezpieczeństwo sieci wewnętrznych oraz danych, 2) muszą jednocześnie oszczędzać, 3) chcą uniknąć zamknięcia w formatach komercyjnych?

Unowocześnienie sprzętu i zakup nowego oprogramowania, np. Windows 7 i Office 2010, przy dużej ilości komputerów (ok. 90), jest kosztowny i w dalszej perspektywie nieopłacalny¹. Dlatego rozwiązaniem jest przejście na wolne oprogramowanie, czyli dystrybucję Linuksa jako systemu operacyjnego i otwarty pakiet biurowy typu LibreOffice. Z Linuksem większość osób miała już do czynienia, ponieważ jest to system instalowany zwykle na serwerach (np. bazy danych e-dziennika Mobireg działają pod linuksem), w urządzeniach mobilnych (smartfony z Androidem), nawigacjach samochodowych czy przystawkach multimedialnych do TV.

Przystąpienie szkoły do akcji "[Szkoła z klasą 2.0](#)", czyli projektu, którego celem jest wypracowanie praktycznych zasad wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu, również stwarza okazję do wymiany platform programowych na takie, które dostępne będą dla każdego ucznia i nauczyciela.

Tak więc na wszystkich komputerach z Windows XP instalowana będzie sukcesywnie dystrybucja [Debian](#), a oprogramowanie MS Office będzie zastępowane pakietem biurowym [LibreOffice](#). Debian wymaga mniej nakładu pracy w utrzymaniu², jest systemem stabilnym, szybkim i bezpiecznym. Interfejs graficzny (oparty na środowisku [XFCE](#)) jest bardzo podobny do Windows XP/7. LibreOffice z kolei to kontynuacja znanego od kilku lat wolnego oprogramowania biurowego OpenOffice. Składniki pakietu umożliwiają:

- edycję tekstu (Writer),
- obliczenia statystyczne, finansowe, wykresy (Calc),
- przygotowywanie prezentacji multimedialnych (Impress),
- przygotowywanie diagramów, schematów, grafiki wektorowej (Draw),
- obsługę baz danych (Base).

LibreOffice wyposażony jest w tradycyjne menu podobne do MS Office'a 2000/XP/2003, bardzo dobrze odczytuje formaty tych wersji, czyli dokumenty tekstowe (doc), arkusze (xls) i prezentacje (ppt). Umożliwia też podgląd i edycję nowszych formatów MS, wprowadzonych od wersji Office 2007, tj. docx, xlsx, pptx, ale ze względu na częściowo zamknięte specyfikacje i niepewności prawne³ ich obsługa jest niepełna.

Warto dodać, że zarówno Debian, jak i LibreOffice, bardzo dobrze sprawdziły się już w szkolnej czytelnicy, a także w pracowniach informatycznych. Dzięki wolnemu oprogramowaniu udało się m. in. wyeliminować zagrożenie zawirusowanymi kluczami USB.

Dodatkowe informacje nt. używania Debiana i LibreOffice'a będą publikowane w dziale [Działania » Projekty » Szkoła z klasą](#), a także w serwisie [ecg.vot.pl](#). Zachęcamy do zapoznania się z nimi, aby uniknąć niepotrzebnej frustracji podczas poznawania nowego oprogramowania.

Robert Bednarz

¹ Kolejne wersje systemów i oprogramowania będą wymagały dalszych nakładów.

² Warto pamiętać, że w szkole nie ma informatyków i administratorów, są tylko nauczyciele informatyki.

³ Na ten temat zobacz: http://pl.wikipedia.org/wiki/Office_Open_XML.